

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXXVII. Legem veterem omnino esse jam abrogatam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Luc. 16.

machatur. Ita quoque apud Lucam Christus loquitur: *Omnia, qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit, machatur: & qui dimissam à viro duxerit, machatur.* Luc. 16. E quibus verbis necessario sequitur, Si uxor non est dimittenda, nisi ob fornicationem juxta mandatum Christi *Matth. 5. & dimittens uxorem suam non potest alteram ducere; Ergo nullatenus possunt disjuncti ad alias nuptias transire.*

Præterea si nemini licet dimissam ducere in uxorem, oportet eam esse adhuc ligatam vinculo prioris mariti: alioquin non potest ratio inveniri, cum penitens facti, non possit alteri nubere.

Ad hæc Apostolus Paulus vult dimissam viro suo reconciliare. At si vit alteram uxorem duceret, non esset amplius locus reconciliationis cum prioris. Unde idem Apostolus docet mulierem alligatam esse legi Matrimonii quanto tempore vir ejus vivit. Vicissim ergo & maritus alligatus erit legitimi, quanto tempore uxor ejus vivit, 1. *Corinth. 7.*

Secundo ex auctoritate & observatione totius Ecclesiæ DEL. Nam à temporibus Apostolorum usque in hodiernam diem non legi, ut permissum dimittentibus uxores suas ob adulterium, aut alias causas, ut ducerent alteras, viventibus adhuc dimissis, juxta *Cap. Gaudemus, de divortio, & multa alia cap. 3. 2. 9. 7.*

Tertio ex evidentibus rationibus. Quorum prima à mystica significatione matrimonii. Nam, ut antea ostensum est, Matrimonium significat conjunctionem Christi & Ecclesiæ, quæ est indissolubilis. Itaque & matrimonii vinculum erit indissolubile.

Ratio secunda à contrario absurdo. Si enim Matrimonii vinculum per adulterium dissolvetur, utriusque conjugii liceret ad alteras nuptias transire. Ita multi ex industria adulterium committerent, ut à priori conjugio liberati, aliis nobilioribus, locupletioribus magisque dilectis conjugii possent. Vel multi mariti ob aliarum desiderium, suos uxores etiam innocentes adulterii accusarent. Quod & D. Hieron. *Cap. 19. in Matth.* annotavit.

Ratio tertia ex occasione dissidiorum inter veros parentes, & non veros, si in eodem loco habitarent. Naturalis enim amor filiorum non potest extinguere. Vera quippe mater dimissa non poterit oblivisci filiorum suorum, idcircoque nisi noverca nova ducta à suo marito eos fovet, ac tractet, ut ipsa voluerit, erit occasio jurgiorum, querelarum, & accusationum multarum. Graviora autem pericula timenda forent, si patens verus dimissus sit, & uxor ejus nubat alteri, qui & vitricus filiorum. Et sane nemo impedire poterit, quin filii sæpe accurrant ad veram matrem, aut verum patrem, si à noverca, aut vitrico durius tractentur.

Ratio quarta ex publica inhonestate: Quid enim inhonestius quam vocare novercam matrem filiorum, matrem vera adhuc vivente? aut vitricum patrem, quanto tempore verus pater vivit?

Conferantur denique hæc omnia Decreto S. Concilii Tridentini *sess. 24. Can. 7.* cujus verba sunt: *Si quis dixerit Ecclesiam errare, cum docuit & docet, juxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum, Matrimonii vinculum non posse dissolvi: & utrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse altero conjugio vivente, aliud Matrimonium contrahere: machaturque eum, qui dimissa adultera aliam du-*

xerit: & eam, qua dimisso adultero alij nupsit, Anathema sit.

Ac demum Matrimonii vinculum esse indissolubile, etiam in casu fornicationis alterius conjugis, magno consensu affirmant veteres Patres, ut Justinus in *Apologia ad Antoninum.* Evaristus *Epistola 2.* Tertullianus *lib. 4. contra Marcionem.* Clemens Alexandrinus *lib. 2. Stromat.* Hieronymus in *cap. 19. Matthæi,* Augustinus, Ambrosius in *cap. 16. Luca.* Innocentius I. *Epistola 3. ad Exuperium.* & communiter interpretes in *cap. 7. 1. ad Corinth.* & in *cap. 10. Marc. & in cap. 19. Matthæi.*

Neque veritati Catholicæ obstat locus ille *Matthæi 19. Quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, machatur, ex quo colligitur licitum esse divortium ob fornicationem; nam responderet apud Matthæum Christum exceptionem illam (nisi ob fornicationem) non ideo fecisse, ut indicaret Matrimonium fore cum alio licitum, quando propter fornicationem primus conjunx dimittitur: sed ut indicaret non fore dimissionem illicitam, cum sit propter fornicationem. Unde cum Christus dicit, *Quicumque dimiserit, nisi ob fornicationem, subaudite debemus peccat, & illicitè facit dimittendo.* Quod vero sequitur, *& aliam ducit: & qui dimissam duxerit, machatur, univèrsaliter, de omni qui dimittit, sive propter, sive præter causam fornicationis, accipiendum id est.* Ita SS. Patres communiter eam Christi sententiam intellexerunt, neque Christus tale divortium approbavit in casu fornicationis alterius conjugis, quale erat illud, de quo Judæi interrogabant, utrum esset licitum quacunque ex causa, Quinimo illum Judæorum errorem coarguere Christus voluit responsione sua, quod existimarent tale aliquod divortium, propter aliquam omnino causam licitum esse (saltem per se spectata lege divina) in quo non solum dimitteretur uxor, sed alia etiam duceretur. Contra Christus generatim dicit, illud divortium adulterium esse secundum legem divinam.*

Neque vero novum hoc est, ut cum quis respondet, non modo respondeat directè ad id, de quo interrogatur, sed etiam corrigat errorem, qui supponitur in interrogatione. Ita igitur in proposito: cum Judæi putarent sibi licere, aut etiam per se, & ex ordinaria lege sine peculiari dispensatione, esse licitum tale divortium, in quo dimitteretur uxor, & alia duceretur; ac eo errore supposito tantum interrogarent de causis, propter quas id facere liceret; Christus responsione sua duo facit. Nam primo removet eum errorem, quem ea interrogatio supponebat, affirmatque tale divortium adulterium esse, idque confirmat ibi ex lege divina, lata in prima institutione conjugii. Deinde simul etiam respondens ad ipsam formam interrogationis docet, licitum divortium, id est, dimissionem in perpetuum, absque eo, quod alia ducatur, solum habere unam causam, nimirum fornicationem.

CAPUT XXXVII.

Legem veterem omnino esse jam abrogatam.

Error fuit olim veterum Hæreticorum, legem veterem non cessasse, sed perpetuo servandam una cum nova; ita Cherintus, teste Epiphanius *heresi 28.* Augustino *heresi 8.* & Ebron, teste

- Iteneo lib. 1. c. 26. sunt Eubionæ & Nazaræi, teste Augulino, hæresi 9. & Epiphano hæresi 18. Huic etiam errori adhaerent hodie aliqui ex Orientalibus, ut ex superioribus satis aperte constat. Hos tamen omnes errores redarguit Paulus scribens Galatis, qui eodem errore fuerant infecti dicens:
- Gal. 3.** Prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem, qua revelanda erat. Itaque lex pedagoga noster fuit in Christo, ut ex fide iustificemur. At ubi venit fides, jam non sumus sub pedagogo. Et iterum de duobus testamentis loquens, sub figura duorum filiorum Abraham, ait: Sed quomodo tunc in qui secundum carnem natus fuerat, persequeretur eum, qui secundum spiritum, ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Hic ancillam & filium ejus. Non enim haeres erit filius ancilla cum sito libera. Itaque fratres non sumus ancilla filij sed libera, qualibetate Christus non liberavit. Ecce Paulus aperte testatur ejciendam esse legem veterem, quæ tanquam ancilla fuit legis Evangelicæ. Et rursum in eadem Epistola: Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam circumcidamini, Christus vobis nihil proderit. Testificor autem omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est universæ legi faciendæ. Evacuati estis à Christo, qui in lege justificamini. A gratia excidistis, Non enim spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus. Nam in Christo JESU neque circumcisio quicquam valet, neque preputium, sed fides, quæ per Charitatem operatur. Et in Epistola ad Hebræos de eadem respurans ait: Si ergo consummatio per sacerdotium Leviticum erat (populus enim sub ipso legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem Melchisedech, alium surgere sacerdotem, & non secundum Aaron dicit? Translato enim sacerdotio, necesse est, ut & legis translatio fiat. Et iterum: Reprobatio quidem sit precedentis mandati, propter infirmitatem ejus, & inutilitatem; nihil enim ad perfectum adduxit lex, introductio vero melioris spei per quam proximamus ad DEUM. Demum de hac re ab ipsis Apostolis in unam congregatis, in illo celeberrimo Hierosolymitano Concilio, data est definitio: quoniam (ut Apostolica refert historia) quidam descendentes de Judea, docebant fratres, quia nisi circumcidamini secundum legem Moysi, non potestis salvari. Surrexerunt enim quidam de hæresi Pharisæorum, qui crediderunt & dicebant oportere circumcidi, & servare reliqua omnia, quæ Moyses in lege præceperat. Ob quam doctrinam facta est non modica seditio, resistens assertioni huius Paulo & Barnaba. Propter quod Apostoli & seniores conveniunt Hierosolimam, ut de hac re definirent. Habitaque matura, prout decebat, rei examinatione, protulerunt sententiam, quam per Epistolam suam miserunt his, qui erant Antiochia, in hunc modum: Visum est enim Spiritui sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria, ut ab immolationibus simulacrorum, & sanguine & suffocatione, à quibus suscipientes vos bene agitis. Hæc Concilium Apostolorum. Quis erit ergo, qui tam illustri Concilii definitioni repugnare audeat? Nullus certe, nisi demens aut infidelis ille fuerit; & certe, si lege Evangelica data adhuc oporteret observare legem veterem, contra eandem legem visus fuisset facere DEUS, qui talem in Levitico condidit legem, Sororem uxoris tuæ in pellicatum ejus non accipies, nec revelabis turpitudinem ejus adhuc illa vivente. Quæ quidem rectè præcepta sunt, ne si forte aliquis simul uxori, & forori illius jungeretur, inter simul habitantes excitaretur zelus, unde contentio rixaque generata fuisset. Prius quidem synagogam sibi delponsoverat DEUS; hujus Soror est
- Ecclesia, quam etiam DEUS sibi conjugere optabat: verum ut nulla esset contentio inter eas occasio, noluit secundam superducere vivente prima.
- Deinde legem veterem cessasse in morte Christi Domini, convenienter omnes illi Patres, qui communiter exponunt illud dictum Christi Joan. 19. Consummatum est, id est, abلولum est mysterium redemptionis, quatenus erat meritis Christi perficiendum, quo lex veteris imprimitur, ut ad finem & terminum suum referebatur.
- In cujus signum mortuo Christo velum templi scissum est, ut ea re significaretur totam summam legis veteris tunc adimpleri & antiquari. Et hoc est quod Theologi dicunt, legem veterem in morte Christi fuisse mortuam ac sepultam. An vero ab illo instanti fuerit mortifera, ita ut illius observatio esset observantibus mortifera, controversia est inter doctos.
- Pro qua oportet advertere tria præceptorum genera in lege veteri contineri: quorum alia ad singulorum vitam & mores componendos & formandos pertinebant, & ideo moralia dicuntur. Alia vero ad Cæremônias & ritus Religionis, qua debitus DEO cultus, honor & veneratio deferretur, & vocantur cæremônialia præcepta. Alia denique spectabant ad bonam reipublicæ administrationem civilem, quibus humana civium salus, & pax ac tranquillitas conservatur: & hæc Judicialia præcepta nominantur. Quo fit, ut in sacris litteris sæpè hæc tria conjungantur: Præcepta, Cæremônia, Judicialia. Primum (uti diximus) ad mores refertur: secundum ad ritus & cæremônias sacrorum: tertium ad civilem populi gubernationem.
- Judicialia igitur præcepta, ut rectè D. Thomas docet 1. 2. q. 104. art. 3, non fuerunt mortifera à morte Christi, etiam si fuerint mortua, quia non erant illa præcepta figuræ Christi venturi, nec referebantur principaliter ad significationem mysteriorum Christi; sicut & cæremônialia, quæ ut fuerunt mortifera, vel à morte Christi, vel à promulgatione sancti Evangelij, ut alij Patres volunt. Quia cum cæremônia illæ principaliter spectabant ad cultum illi populo convenienter, secundum significationem mysteriorum Christi venturi, quare post passionem Christi, jam cultus ille cæremônialis erat factus, quia jam Christus non expectabatur, ac ideo post mortem Christi cessasse de fide est. Præcepta vero moralia, quæ ex lege naturæ derivantur, servari debent, non tamen, quia in lege veteri fuerint præcepta, sed quia natura doce tenemur servare.
- Neque obstat, quod Actuum 15. Apostoli iussu fuerunt abstinere à sanguine suffocato: & addiderunt illud se oneris tantummodo inierit alia necessaria velle imponere. Viguit igitur post Christi passionem illa cæremônia. Confirmatur, quoniam in Concilio Gangrensi estenulis annis post id decretum innovatum.
- Respond. cum D. Thom. quæst. 103. art. 4. ad tertium, non fuisse id præceptum ad cultum, sed materialiter in alium finem, ut scilicet posset facilius ex Judæis & gentibus unus populus coalescere, si eo genere abstinentiæ sese Gentiles cum Judæis, qui maximè à suffocato & sanguine abhorrebant, in communi convicium confirmarent. Ad confirmationem autem Respondet Scotus, tunc temporis etiam durasse illam causam, propter quam eodem respectu erat utile ab iis abstinere.